ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ, ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΒΙΟΛΙ-ΚΑΚΙΑ ΣΚΛΗΡΟΥ.-Δ. ΜΑΡΗΣ-Β. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ.-ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΡΑΔΥΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ.-ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΑΡΤΕΤΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ALEX THURNEYSSEN

— Τραγούδι, πιάνο και βιολί—Κάκια Σκλήρου

Ένα εκπληκτικά πολυάριθμο ακροατήριο συγκεντρώθηκε και πήρε από έφτασμό ρεσιτάλ τραγουδιού της Κάκιας Σκλήρου, πράγμα, που άσχημα πράπει να θεωρήσωμεν ως απόδειξιν της μεγάλης εκκωμίσεως, με την οποίαν περιβάλλουν την συμπαθή καλλιτέχνιδα οι μουσικοί κύκλοι της πόλεώς μας. Θά έπρεπε ίσως να πώ: «περιβάλλουν δικαίως». Γιατί ή Κάκια Σκλήρου είναι άσχημα, όπως και πέρυσι είχα τήν ευκαιρίαν να διαπιστώσω μιά φύσις προικισμένη μέ περιέργειαν και συγχρόνως έξαιρετικά εύκολίαν, τής οποίας τό δποδειγματικά φροντισμένο και έπιμεμελημένο στύλ είς τήν τελείαν του ώρισμένως, ύπό τήν επίτηρησιν μιάς φωτεινής καλλιεθησίας, συγκινεί κατά τόν πλέον εύχάριστον τρόπον.

Ό,τι τραγουδεί έχει έπίπεδον και άξίαν και μάς κατακτά μέ τό διακριτικό και φυσικό τρόπο τής έρμηνείας του. Είς τραγούδια μέ δπόθεσιν τρυφερόν και ένειρόπλοον είναι είς τό στοιχεῖον της και έπιτυγχάνει πρό πάντων είς τά έξπρεσσίβο τού Δημαλά και τού αέθέριου.

Πρός μεγάλην μου λύπην δέν κατώρθωσα νά παρακολουθήσω παρά τό δεύτερον μέρος τού ένδιαφέροντος προγράμματός της άπό τό οποίον συνεκράτησα ίδίως κοντά είς τήν λεπτότατην στό αίσθημα άπόδοσι τών άνεκπλήκτων «Τσιγγάνικων μελωδιών» τού Ν. Μπόρζαν, τήν απαράμιλλα λεπτήν έρμηνείαν τής πρώτης συνθετικής «Berceuse» τού Πετρίδη ἄν και δέν μπορῶ ν' άποσιωπήσω ότι άπό καθαρώς φωνητικής άπόψεως δέν ήσαν άλλα τόσο ίκανοποιητικά δσο κανείς θά έπιθυμούσε.

Ίσως αύτό νά ώφείλετο σέ κάποια κόπωσι ή κακοδιάθεσία. Πάντως έλείπαν αύτή τή φορά άπό τόν τόνον της τά δυνατά λαμπρότερα, χρώματα ώς άπαραίτητος άντίθεσις είς τόν κάπως δμοιόμορφο άπαλοσθυμένο, θαμπό ήχο τού Mezzavoce, πού όταν είναι και έξαιρετικά μουσικό δέν μπορεί και αύτός παρά νά γεννήση κάποιαν ένστάσιν μονοτονίας.

Αύτή ή λεπτομέρεια βέβαια δέν έμπόδισε τό κοινόν νά ένθουσιάση τά αίσθήματα του κατά τόν παγκοσμιωτάτου και τό πλέον αίθέριόν τον τρόπον ποός τήν συμπαθεστάτην καλλιτέχνιδα, πού συνέδεσε λεπτότατα δπως πάντοτε ό Σπύρος Φωκαΐνάκης.

— Δ. Μαρής.—Β. Σταυριανός

Μ' ένα καλλίθητο στή σύνθεσί του πρόγραμμα άπό έργα Solo και μουσικής Δωματίου, δίν κατά τόν καλλίτερο τρόπο γνωστοί καλλιτέχνες μάς έδωσαν δείγματα τής περιποιημένης τους τέχνης.

Ό Μαρής, ό μουσικώτατος πιανίστας και έκτελεστής παιδαγωγός, πού τό κοινό και φροντισμένο του παίξιμο προσβάλει τόν θεῖον μουσικό, ὁ δποῖος γνωρίζει κατά βάθος τό δργανό του και μπορεί άδίαστα νά μεταχειρίζεται δλες τής ήχητικές και έκφραστικές του δυνατότητες. Είς τήν «Polonaise Fantaisie», έργον 61 και μεστικές άπολαυστικώτατες μαζούκικες μάς παρουσιάζουν Σοπαίν με άνυγμένη λεπτότητα τού τουσέ, κατακτώντην τεχνικήν και μέ τό έίσματο έκείνο ένστικτο γιά τήν σωστή άνάπτυσή της χαρακτηριστικής μελωδίας τού Σοπέν, προσόντα, πού τόν καταξιώνουν έκτελεστήν μέ δυνατήν προσέθειαν γιά τήν έρμηνείαν τών φλογερῶν ποιημάτων τού Πολωνοῦ συνθέτου αἰσθητός.

Ό Σταυριανός, πού άπορρίπτεται άπό τήν έξαίρετη σχολή τού Μπουσιοτσιού και μετά μακρόν τελειοποίησιν είς τό έξωτερικόν έξελεγχθεῖς είς ένα πεπερασμένου και έπιθέξιον βιολονίστα έξέλαβε γιά τό σόλο του τήν Chaconne τού Vitali — Charlier. Σχετικώς μέ τήν έρμηνείαν του δέν μπορῶ έν πάσῃ περιπτώσει νά άποσιωπήσω, ἄν θέλω νά είμαι είλικρινής, ότι δέν συμφωνῶ μέ δλας τάς άπόψεις του. Χαιρετῶ καλλιτέχνην. Ηδρα τόν ήχο του κάπως σκληρό, μέ πολλήν δλη μέσα του και πολύ λίγη ψυχή. Άκόμη τό άσφαλῶς συμπαθητικώτατο, νεανικό, δρμητικό ταμπεραμέντο του, μοῦ φάνηκε κάπως άπειθάρχητο. Άπό τό παίξιμό του έλειπε ή άληθινή λεπτή, προσεκτική καλλιέργεια και ή σοβαρά έσωτερική συγκέντρωσις, χωρίς τήν δποίαν είναι άδύνατον νά γενῆθῆ ή πραγματικώς μεστική καλλιτεχνική άνάπτυξις. Είναι δυνατόν νά έχετάσω τό τεχνικό-μηχανικό τής άποδόσεως του είς τής άξιοθέατες του, παρ' δλα τά δποῖα μοῦ φάνηκαν άνοχύτατα και ποῦ θά μποροῦσαν νά καταχτήσουν τή θέσι γιά sensations τών κύκλων αὐτῶν. Μερικοί μόνον Έλληνες μουσικοί παρουσιάζουν είς κοινήν άκρόασιν τήν έρμηνείαν τους τόν γιά τά λογοδοτήσουν έπί τών πεπερασμένων στήν σιωπή και τήν ήχηρά τών γραμμῶν τους και νά μᾶς άφήσουν νά κρίνωμεν τούς κατόπιν τῶν δημοσιογραφικῶν μας κόπων.

Ήσαι άκριβῶς ήτανε και αὐτή τή φορά.

Τό πρόγραμμα άρχιζε μέ τής «Πλαλλαγές γιά πιάνο τού Γ. Λαμπελέτ, γραμμένες εὐχαρ και εὐχαριστες, πού δπως και τά τέσσερα πραγοδεία πού άκολουθήσανε, μποτρούσε τό έξαιρετικόν έχει τό πεπερασμένον τα χτίτη.

Άκολούθων δρμης ένα τόσο πλουπαστικόν δρόμο, πού σήμερα πιά δεν μπορεῖ νά διαγνῶσον άγωνια τό ένδιαφέρον. Ύπάρχουν άσφαλῶς, μέσα σ' αὐτή τή μουσική θρακιάτικες ίδέες. Έδῶ κι' έκεῖ αἰσθάνεται κανείς τής έπιδράσεις τής Ιταλικής σχολής, πικρά πού συχνῶς τουτέμπο τού τοπικού έλληνικού χρώματος. Ή τεχνοτροπία, κατά τόν κανονικό τρόπο, είναι άμεση. Άργοχ και εὐχή, ή πλαστικότης τους μεσρεῖ. Μόνο πού τό τρόπον είναι κάπως άγχικό. Θυμίζει κάπως πολύ τόν καλό παρασμένο κασρό και τής χιλιοπαιγμένες συνταγές του. Μέ άλλες λέξεις γαστρονόμε, άπολύτως εἰλικρινές, άπλή τεχνικά γραμμένη μουσική ένός άρτοπαρασκευασμένου συμφωνικοῦ, ένσυνείδητα έμπνευσμένου άπό τό παρελθόν, που δέν φοβᾶται νά δμολογήσῃ. Ότι έμμένει και έξακολουθεῖ νά πιστεύῃ στά ίδανικά τής νεότητός του.

Είναι περιττόν νά σημειώσω ότι ὅταν άπό τής άπλῆς αὐτῆς μελωδίας, οἱ δραματικές άκρότητες τής Σονατίνας δέν μέ άφησαν ψυχρόν. Ό Καρυοτάκης έβλεπε άκόμα έσθετικώτερη έντύπωσι. Ό Καρυοτάκης είναι καθαρός Άτονιαστής. Λυπούμαι πού άπό τό μικρό αὐτό δείγμα μόνον δέν θά μποροῦσα νά διαπιστώσω ἄν αὐτό γίνεται άπό φυσική κλίσι ή συνειδητά. Τό βέβαιον δμως είναι ότι γράφει αὐτό πού δνομάζομε μουσική έξπρεσσιονιστική». Μουσική καθ' αὐτό έσωτερική πού ζητᾶ νά παραμείνῃ, τήν αἴσθησι και θά έπιθυμοῦσε νά είναι μόνον έκφρασις. Μουσική, έν είδη στιχιουργίου φυσικών καταστάσεων, πού προσπαθεῖ νά βάσῃ τό άνώτατον δρο ον αἰσθητικής έντάσεως μέ μιά διατύπωσι, δσο είναι δυνατόν πιό συγκεντρωμένη.

Δέν είμαι κατ' άρχήν έναντίον αὐτοῦ τοῦ εἴδους τής μουσικής. Οἱ παράτολμοι τόνοι της δέν κατορθώνουν νά συγκλονίσουν τό αὐτί μου, συνηθισμένο καθώς είναι στούς σύγχρονους άρμονικούς συνδυασμούς. Τό νά ἔχῃ, ένα καλλιτέχνημα ἀξίαν ή ὄχι είναι ζήτημα ταλέντου και ὄχι τεχνικῶν μέσων. Άν πας' ὅλα αὐτά θεωρῶ μεγάλο εὐτύχημα τό γεγονός, ὅτι σήμερα πλέον ὑπερηφάνεια και τό ζῆτημα τοῦ ἀτονιαλισμοῦ στή μουσική, ἐπιθυμῶ νά τονίσω ὅτι σκοπεύεται μόνον ὅταν θεωρῆται τῶν ἀτονιαλισμῶν κόσμο δόγμα. Είναι γενικός ἐκκεντόν κάθε δόγματος, γιατί φοβᾶ ὅτι δεσμεύει τή φαντασία και ἀναγκάζει τόν δημιουργόν τῆς δημιουργικῆς δρμῆς. Συνεπῶς: Ἀτονιαλισμός τῶν παρατόκων μέσον ἐκφράσεως, ναί. Ὡς ἀποκρυσταλλωμένου δόγμα μόνιμης δόγμα, κακόν.

Αὐτό βέβαια δέν μ' ἐμποδίζει ν' ἀναγνωρίσω εἰς τόν Καρυοτάκη τόν εὐθαρσῆ, τόν ἀξιόλογον οἱ προσπάθειές του γιά τήν ἀνεξάρτητον νέαν μέσον. Όποιος ἔχει τό πλεῖστον τῆς ἐρασίας κρίθει ὡς ἐπί τό πλεῖστον κάτι μέσα του. Ἐγώ, προσωπικῶς βρίσκω τό Ἀλλέγρο και τή γυμνάστρα τῆς λεπτοπεριεργείας. Σύνταξις του — τό Ἀριόζο εἶναι στό συνέλιμμα λιγώτερο ἐπιτυχημένο — καθῶς και στά τρία ἐξπρεσσιονιστικά τραγούδια του, πικρά κάποιος ἀπόχτος ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τόν ἄθωπο, πού δημιουργεῖ ἀπό ἕνα ἀνάθεμα ἐσωτερικό φότο και πιστεύω πώς ἀσφαλῶς θά μᾶς βάση μιά μέρα χάτι πολύτιμο. Ἂν ἀφήσῃ περισσότερη ἐλευθερία στά ψτερά τῆς φαντασίας του.

Ὁ Λαβίδης μᾶς ἔδωσε μιά ἴσως πολύ σύντομη, ἀλλά ἐξαιρετικήν στό αὐτί Ἀριέττα και φρόγκα γιά κουαρτέτο ἐγχόρδων και τρία τραγούδια λεπτότατα αἰσθητικά, πού στίς αὐγενικές διαρρανές τους ἁρμονίες μεταχειρίζεται μέ πολλήν ἐπιτυχία δεύοντα και αὐγάρεια τήν ἐν εἴδει μουσικόν τεχνικήν τῶν χρωμάτων κατά τόν τρόπον τοῦ γαλλικοῦ ἐμπρεσσιονισμοῦ και δημιουργεῖ ἔτσι μιά ἀτμόσφαιρα διακριτικής οἰκειότητος, πού ἔχει κάποιο δικό της θέλγητρο. Είναι μιά ἐλαφρά κουρασμένη και ἴσως κάπως ἀναιμική μουσική, ποτέ δμως ἀκαλαίσθητη.

Τή συναστώτερη και πειστικώτερη ἐντύπωσι δμως ἄφησε τό κουαρτέτο ἐγχόρδων εἰς λά τοῦ Α. Εὐαγγελάτου, ἕνα ἔργον γερό στή σύλληψι και μέ ἐπιδεξιότητα στή διατύπωσι. Ἡ κανονιζομένη πλαστικότης τῶν θεμάτων προδίδει φαντασία και στοχαστικήν συγκέντρωσι. Ἀπό τούς ἀπαραίτητους ρυθμούς τῶν αἰσθημάτων τήν πνοή μιᾶς ὑγιεινῆς ἰδιοσυγκρασίας και εἰς τήν λογικήν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς και τίς συμμετρικές ἀναλογίες τῶν τριῶν μερῶν ἀναγνωρίζομεν ἕνα πνεῦμα διαυγές και ρέβαιον, πού ξέρει νά μεταχειρίζεται μέ χέρι ἀσφαλές και πειπαιραμένο τά τεχνικά μέσα και νά ἐξυπηρετῆσῃ μ' αὐτά τήν τέχνη του. Τό ἀπολύτως συγχρονισμένον ἐκβηλώνεται λιγώτερο στίς γνωστές λεπτομέρειες τῆς τεχνοτροπίας και περισσότερο στό δρόσερό και γεμᾶτο ἀπό τή χαρά τῆς ζωῆς πνεῦμα, που πλημμυρίζει διάφανο τό ἔργον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς πηγῆς χωρίς ἀσύμφορες και ξεπέρτης στή φυγή ἐκείνη εὐκολα διριστικῆς διδασκαλίας, πού ἐμᾶς, παρ' ὅλα τά ἐλαττώματα, ἀγγίζει σιγά σιγά νά μοῦ δίνῃ στά νεῦρα. Δίπλα στό I ριόλιστ, πού μέσον τοῦ τελευταίου μέρους, ἀγαπῶ ἰδιαιτέρως τήν ὑφαίνει πολύτιμου ἔργου τοῦ πρώτου, πού στήν ἔρυγη, τή γλαίνια γραμμή της, κάθῆς προχωρεῖ και μαθητεύει ἀνάγγελτα, θἠρεῖται τό γλαυκό ὕφος και τή μαθητά ἀπαραίτητον τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκογενοῦ κατά τόν ἐπιτυχέστερο τρόπο και τούζει στή γραμμή της ἀτμόσφαιρας του. Ἕνα συγκινητικό τραγούδι ἀγάπης.

Στήν ἀπόδοσι τῶν ἔργων ἔλαβαν μέρος ἡ καλλίφωνη Κλάιν Στάιον, ὁ μουσικώτατος Φαῖδος Θεοδωρίδης, ἡ ἰχνικώτατη και πάντοτε πρόθυμη Δέσποινα Καρακωστάνη και τέλος τό ἄρτιο κουαρτέτο Ἀθηνῶν, πού ἄλλοτε σας μέ πολλήν ἐπιμέλειαν και ἐν τῷ μέσον τῶν δυσκόλων τους ἐξοχήματα στούς διακοσμητικούς και τήν ἐπιμονή τους, τίς δημιουργίες τῶν συμπατριωτῶν τους.

Οἱ ἐπιδοκιμασίες ὑπῆρξαν θερμές και ἐγκαρδίες και δέν μένει παρά νά εὐχηθοῦμε στίς ἐνδιαφέρουσες αὐτές βραδυές, πού τό κάτω-κάτω μᾶς μορφώνουν και γυμνάζουμε τόν ἀληθινόν πολιτή τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς ζωῆς νά ἐβουν εἰς τό μέλλον τήν ἀπήχησιν πού ἀξίζει ὁ σκοπός τους και ἡ οποιδαιότης τους.

— Συναυλία τοῦ κουαρτέττου Ἀθηνῶν

Τό Ἰταλικόν Ἰνστιτοῦτον εἶχεν ἐξαιρέσει αὐτή τή σορά τό συγκλοτατα γνωστό Κουαρτέττο Ἀθηνῶν, γιά νά μᾶς δώσῃ μέ δυό ἔργα Ἑλληνικά και δύο Ἰταλικά, ἕνα μικρό δεῖγμα τῆς δημιουργικότητος τῶν δύο χωρῶν εἰς ἔργα μουσικῆς δωματίου.

Ὡς πρός τήν Ἑλλάδα ἡ ἐκλογή — δπως ἄλλως τε ἐννοεῖται—δέν ἦτο ἐρκετά εὐκολη. Καί αὐτό ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἐπιλογῆς γιά τή μουσική δωματίου—ὡς τοῦ πλέον χρωματικοῦ και κάθε τῆς μουσικῆς. Δέν εἶναι ἀνάγκη ἀναπτυγμένη, στή διαθήκη πού θά ἔπρεπε γιά νά δώσῃ κάποιον ὄθηρο στούς συνθέτας και νά τούς ἐμπνεύσῃ νά γράφουν γιά τό διακριτικό αὐτό εἶδος. Ἂν παρ' ὅλα αὐτά ὑπάρχουν σήμερα και μερικά σημαντικώτατα ἔργα αὐτῆς τῆς κατηγορίας, πού κατατάθτουν μιά κολακευτικώτατη μαρτυρία γιά τήν παραγωγική χαρότητα τῶν δημιουργῶν τους, αὐτό ἁπλούστατα μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι τό Ἑλληνικόν προσωπικόν πνεῦμα και ἡ Ἑλληνική πρωτοβουλία, εἶναι πρόθυμοι και εἰς τό ἐπίπεδον αὐτό νά καοδίσουν τό θάρσος, πού ἔκαμαν και ἐν παραβρύνῃ ἀναλόγως τῶν δυνάμεών τους μέ τίς ἄλλας ἀδελφές χωρας.

Μεταξύ τῶν πλέον ἐπιτυχῶν δημιουργιῶν αὐτοῦ τοῦ κύκλου συγκαταλέγεται ἀναμφιβόλως τό πρῶτο κομμάτι τοῦ προγράμματος, ἡ Πειραϊκή Σουίτα τοῦ Βασιλείου, ἕνα ἔργον πνεύματος και δεξιοτεχνίας μουσικῆς, τῆς δποίας ἡ ἐνιαία προσωπική ἀτμόσφαιρα σέ κάθε νέα ἀκρόασι μᾶς παρακολουθεῖ και μᾶς δεσμεύει μέ τή δύναμι τοῦ κλιθοριτισμοῦ της. Τραγουδισμένο πολύ ἀπό πολλά χρόνια κι στήν ἀμφίνιλι του χωρίς μουσερινισμούς, διεγήγησε, χάρις στήν πρωτοτυπία τῆς ἐμπνεύσεως του, πάντα νεότητα και τόσον συγχρονισμό, πού ἐμπρός τους ζοντβάνται κάθε σκεζήτησις γιά προβλήματα τεχνοτροπιῶν και παρουσιαστῆ τήν θέσι της σέ μιά ὡραία χαρά, πού δέν ρωτᾶ τίποτα, ἀλλά ἁπλούστατα μόνον ἀπολαμβάνει. Γιατί ὅλα σ' αὐτή τή μουσική μᾶς μιλοῦν ἄμεσα και πειστικά. Ἡ αὐγενική και λεπτοχαραγμένη μελωδική της γραμμή, τά τρυφερά ἁρμονικά της χρώματα ἡ τεχνικότητα, ἀλλά πάντα ἐλεύθερης πλοκῆς της, οἱ συμμετρικές της ἀναλογίες στή φόρμα της, ἡ ψυχικότης και ἡ αἰλικινρίνεια της, ἡ αἰσθηθικώτατα λίες τῆς. Συνεπῶς τῆς μουσικῆς ἐκφράσεως, εἶναι ἐξαιρετικά προσαρμοσμένα μέτα. Πάντως μοῦ φαίνεται, ὅτι ὁ Σκαλκώτας, τοῦ δποίου ἡ δυνατή ἐμπνευσι ἰκανότης βέβαιον ἔχει πιό ἀνάγκη ἀπό κομιτε πιστοποίησι, μέ τής ἐπεξεργασίες αὐτῆς ἐγκαινιάζει μέν κατεύθυνσιν, πού ἀσφαλῶς θά κάνει καλό στήν πολύ βιομηχανική τοῦ βιομηχανικοῦ, γιατί θά τήν ἀναγκάσῃ νά ἀκολουθῆσῃ μέ τά ἁπλά πράγματα μιᾶς ὑγιοῦς πραγματικότητος.

Ὕστερα ἀπό ἕνα μικρό ξεκουραστικό περίπατο στούς μουσικούς κόσμους τοῦ Δυτζῆ Μπουκαρίνι, πού μᾶς προσφέρει ἤ,τι λεπτό και τρυφερό ἔχει ὁ θέκατος ὄγδοος αἰῶν μέ τό χαριτωμένο κουαρτέττο του εἰς φά, μᾶς ὑδήγησε ὁ Α. Καζέλλα μέ τά τέσσερα πνευματώδη παρέπλιμα μέρη γιά κουαρτέττο ἐγχόρδων, στή μεταπολεμική ἐκείνη ἐποχή γύρω ἀπό τό 1920, ὅταν ἡ ἡμυχία πλέον πού χαιρόταν ἡ πολεμοπαθημένη ἀνθρωπότης ξέσπαζε σέ γιόσιορ και σάτυρα. Εἶναι πιά κουαρτέττο ἀπό τή μεγάλη τραγική σοβαρότητα και ἀστειευόταν μέ ἄλα και μέ τόν Ἴδιο τόν ἑαυτό της πρό πάντων. Εἶναι φυσικό, ὅτι ἕνα πνεῦμα, τόσο πλούσιο σέ ἐμπνεύσεις και τόσο ἰκανό, ὅπως ὁ Καζέλλα, πού ξέρει νά μεταχειρίζεται ἀεξιοτεχνικῶτατα ἄλες τίς δυνατότητες τῆς μουσικῆς ἐκφράσεως, εἶναι ἐξαιρετικά προπαρασκευμένο γι' αὐτό τό εἶδος τῆς μουσικῆς. Ἀστειότητες, ἐλεύθερες και μιά ὑποβολικά ζωηρή ἰδιοσυγκρασία ἐξασκημένου στίς ρυθμικές ἰδιοτυπίες τῶν τεσσάρων πολιτισμῶν μερῶν, τῶν δποίων ὁ ἦχος, παρά τήν ἐκτυπωλαντικήν βίωμί του, δέν κατορθώνει νά μᾶς ἐξαπατήσῃ και νά μᾶς κάνῃ νά παραβλέψωμεν, ὅτι κι' αὐτή ἡ μουσική ἀστειότης ἦταν κάτι σιγμιαῖο και ἔγινεν ἀπό ἕνα ἄνθρωπο πού ξέρει τά πάντα, πιστεύει δμως ἐλάχιστα.

Τό Κουαρτέττο Ἀθηνῶν κατέβαλε κάθε κόπο και γιά τά τέσσερα ἔργα και ἐστερέωσεν ἔτσι τήν ἐξαιρετική του φήμη κατά τόν πιό ἀναμφισβήτητο τρόπο.

ALEX THURNEYSSEN

Γ. Γ. Μολνάρι: εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι δέν χρειάζεται καμιά ὑπόμνησι ἡ ἀναγγελθεῖσα συναυλία μέ τόν καλλιτέχνη τόσο ἐγκαιρότερες, ὅπως ἡ Λίλα Λαλαούνη, θά γίνῃ ἁπλῶς νά ἀναφέρω, ὅτι κρίτον θά ἔχουν τήν εὐκαιρίαν ἄλοι, ὅσοι παρηκολούθησαν μέ τόσην στοργήν τήν λαμπρήν ἐξέλιξιν τοῦ νεαροῦ «πιανίστου» θαύματος, νά θαυμάσουν πάλιν και νά χειροκροτήσουν τό μεγάλο της ταλέντο σ' ἕνα πρόγραμμα ἐξαιρετικῆς μουσικῆς ραρύτητος μέ ἔργα Χαΐντελ, Μπετόβεν, Μπάχ και Σοβπαρτ.

Δ. Τ.